

Pamětní mince a bankovka vydané v roce 2019

Šárka V I C H E R O V Á

 74, 2019, s. 119–122

Commemorative coins and banknote produced in 2019

The Czech National Bank has produced nine commemorative coins and one banknote in 2019. Four of them were 200 CZK pieces in silver, celebrating the following: 100th Anniversary of the Czechoslovak Red Cross Foundation, 150th Birth Anniversary of Aleš Hrdlička, 100th Anniversary of the construction of the first Czechoslovak-made airplane B-5 and piece to mark the 600th Jubilee of Defenestration of Prague. Furthermore, one jubilee silver piece in a nominal value 500 CZK was issued for the 100th Anniversary of the commencement of the first Czechoslovak currency and a jubilee silver coin with gold inlay in a nominal value 2000 CZK to commemorate the 100th Anniversary of the introduction of the Czechoslovak Crown. Two gold 5000 CZK pieces were issued under the scheme called Castles: the Veveří Castle and the Švihov Castle. To mark the significant jubilee of the introduction of the Czechoslovak currency, gold pieces with a nominal value of 10.000 CZK and 100.000.000 CZK were also issued. On the same occasion, the historically first commemorative 100 CZK banknote with a portrait of Alois Rašín was issued.

 jubilee coins; commemorative coins; gold coins; jubilee banknote; the Czech National Bank; 2019.

 mince jubilejní; mince pamětní; mince zlaté; bankovka jubilejní; Česká národní banka; 2019.

Česká národní banka vydala v roce 2019 celkem devět pamětních mincí a jednu pamětní bankovku. Jednalo se o čtyři jubilejní stříbrné dvousetkoruny vydané ke 100. výročí založení Československého červeného kříže, 150. výročí narození Aleše Hrdličky, 100. výročí sestrojení prvního letounu československé výroby Bohemia B-5 a 600. výročí první pražské defenestrace. Dále byla vydána jedna jubilejní stříbrná mince v nominální hodnotě 500 Kč ke 100. výročí zahájení vydávání československých platidel a jedna jubilejní stříbrná mince se zlatou inlejí ke 100. výročí zavedení československé koruny v nominální hodnotě 2 000 Kč. V rámci cyklu *Hrady* byly vydány dvě pamětní zlaté mince v nominální hodnotě 5 000 Kč věnované hradům Veveří a Švihov. Ve stejném roce byla rovněž emitována jubilejní zlatá mince ke 100. výročí zavedení československé měny v nominální hodnotě 10 000 Kč a historicky poprvé byla vydána první pamětní bankovka v nominální hodnotě 100 Kč ke 100. výročí budování československé měny s portrétem Aloise Rašína.

V roce 2019 jsme si připomínali 100. výročí zavedení československé měny, proto byl tento rok z hlediska emisí platidel velmi výjimečný. Česká národní banka chtěla i nejšířší veřejnosti připomenout toto významné výročí emisí vysokohmotnostní velkopřůměrové zlaté mince s nominální hodnotou 100 000 000 Kč, která je nyní vystavena v expozici České národní banky.

Jubilejní stříbrná mince

100. výročí založení Československého červeného kříže

Nominál: 200 Kč.

Autor: Asamat Baltaev, DiS.

Datum emise: 6. 2. 2019.

Limitovaný náklad: 5 900 ks běžné kvality,
9 200 ks špičkové kvality.

Av.: motiv kříže, v jehož středu jsou stylizovaná heraldická zvířata z velkého státního znaku.
Rv.: opakující se motiv kříže z lící strany, plocha kříže je vyplněna citacemi mezinárodně platných 7 základních principů Červeného kříže a Červeného půlměsíce, kterými jsou humanita, nestrannost, neutralita, nezávislost, dobrovolnost, jednota a světovost. Uprostřed je kříž překryt částečným emblémem Československého červeného kříže.

1. AR; 13 g; 31 mm.

Sbírka: Česká národní banka. Foto: archiv České národní banky.

Dne 6. února 1919 prezident Tomáš Garrigue Masaryk vyslovil souhlas se vznikem Československého červeného kříže (dále jen ČSČK) a jmenoval svou dceru PhDr. Alici Masarykovou do funkce předsedkyně. ČSČK navazoval na činnost Vlasteneckého pomocného spolku pro Království české, který byl založen již 5. září 1868. Dnes je Český červený kříž jednou ze 190 národních společností Mezinárodního hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce, je humanitární organizací s celorepublikovou působností a partnerem veřejné správy pro oblast sociální, zdravotní a humanitární.

Česká národní banka vypsala v říjnu 2017 ceny za předložení uměleckého návrhu pamětní mince s uzávěrkou dne 9. února 2018. Vypsání ceny se zúčastnilo 18 výtvarníků, kteří předložili celkem 34 sádrových modelů. Komise pro posuzování návrhů na české peníze vyhodnotila předložené návrhy dne 20. února 2018. Odborným poradcem byl doc. RNDr. Marek Jukl, Ph.D., prezident Českého červeného kříže. V prvním kole komise vyřadila sedm návrhů. Ve druhém kole bylo oceněno patnáct návrhů základní odměnou. Sedm návrhů získalo ve druhém kole zvýšenou odměnu za velmi kvalitní provedení. Do třetího kola postoupilo pět návrhů. První cenu získal návrh Asamata Baltaeva, DiS., za kompozičně nápadité ztvárnění kříže a soulad obou stran. Druhou cenu

obdržel návrh MgA. Martina Daška za odlišné řešení křížů na obou stranách a pěkně provedené zakomponování heraldických figur. Třetí cenu komise udělila návrhu Jiřího Hanuše, DiS., za heraldického lva na líci a originální provedení velkého kříže z malých křížků různé velikosti. Návrh MgA. Terezy Eisnerové a další návrh Asamata Baltaeva, DiS., získaly ve třetím kole mimořádnou odměnu. Bankovní rada České národní banky na svém jednání dne 21. března 2018 potvrdila rozhodnutí komise a schválila realizaci mince podle návrhu Asamata Baltaeva, DiS.

Jubilejní stříbrná mince

150. výročí narození Aleše Hrdličky

Nominál: 200 Kč.

Autor: Asamat Baltaev, DiS.

Datum emise: 20. 3. 2019.

Limitovaný náklad: 4 700 ks běžné kvality,
8 800 ks špičkové kvality.

Av.: stylizované zobrazení vývojových fází člověka se
třemi překrývajícími se portréty z profilu.

Rv.: portrét Aleše Hrdličky.

2. AR; 13 g; 31 mm.

Sbírka: Česká národní banka. Foto: archiv České národní
banky.

Aleš Hrdlička byl jeden z nejvýznamnějších světových antropologů. V roce 1882 se s rodiči odstěhoval do Spojených států amerických, kde vystudoval medicínu. Více ho však přitahovala věda, a to především antropologie, kterou vystudoval později ve Francii. Svůj antropologický výzkum zaměřil především na americké indiány. Později se orientoval na paleoantropologii a historickou antropologii, začal se zabývat studiem lidských kosterních pozůstatků, vyzvednutých při archeologických vykopávkách. Zajímalo ho, jakým způsobem se dostal paleolitický člověk na americký kontinent. Svůj zájem rozšířil později na evoluci člověka v celém světě a začal se věnovat různým otázkám vývoje člověka, zejména výzkumu neandertálců. V roce 1927 získal Huxleyho medaili, což je nejvyšší vědecké vyznamenání, které Antropologický královský ústav Velké Británie a Irska uděluje. V Československu získal čestné doktoráty Karlovy univerzity a Masarykovy univerzity v Brně.

Česká národní banka vypsala v lednu 2018 ceny za předložení uměleckého návrhu pamětní mince s uzávěrkou dne 2. března 2018. Vypsání ceny se účastnilo 11 výtvarníků, kteří předložili celkem 18 sádrových návrhů. Vyhodnocení uměleckých návrhů se uskutečnilo dne 13. března 2018. Odbornými poradci byli předsedkyně České antropologické společnosti RNDr. Eva Drozdová, Ph.D. a Ing. Radek Havel, zástupce města Humpolec. V prvním kole byly vyřazeny čtyři návrhy. Ve druhém kole bylo oceněno osm návrhů základní odmě-

nou. Dva návrhy získaly ve druhém kole zvýšenou odměnu za velmi kvalitní provedení. Do třetího kola postoupily čtyři návrhy. První cenu a doporučení k realizaci získal návrh Bc. Zuzany Hubené za velmi kvalitní ztvárnění portrétu Aleše Hrdličky a nápaditou kompozici lícni strany, která symbolizuje Hrdličkovo celoživotní dílo. Druhou cenu obdržel návrh Asamata Baltaeva, DiS., za mimořádně povedený portrét Aleše Hrdličky a kvalitní vyobrazení vývojové řady člověka. Třetí cenu komise udělila návrhu akademického sochaře Zbyňka Fojtů za originální kompozici lícni strany a dobře vyplněnou mincovní plochu. Návrh MgA. Jakuba Oravy získal ve třetím kole mimořádnou odměnu. Bankovní rada České národní banky na svém jednání dne 12. dubna 2018 nepotvrdila rozhodnutí komise a k realizaci vybrala návrh Asamata Baltaeva, DiS.

Jubilejní stříbrná mince

100. výročí sestrojení letounu Bohemia B-5

Nominál: 200 Kč.

Autor: akademický sochař Zbyněk Fojtů.

Datum emise: 24. 4. 2019.

Limitovaný náklad: 5 000 ks běžné kvality,
9 400 ks špičkové kvality.

Av.: tři technické výkresy letounu Bohemia B-5.

Rv.: letoun Bohemia B-5.

3. AR; 13 g; 31 mm.

Sbírka: Česká národní banka. Foto: archiv České národní banky.

Letoun Bohemia B-5 byl postavený v právě vyhlášeném Československu sdružením Bohemia (zakladatelé sdružení V. Brune, R. Polanecký, J. Samek) v Plzni za technického vedení Ing. Oldřicha Hallera. Zálet uskutečnil bývalý rakousko-uherský pilot Rudolf Polanecký dne 27. dubna 1919 na letišti Bory. Již v sobotu 17. května 1919 ale letoun při vítání prezidenta republiky T. G. Masaryka havaroval. Stroj byl poté rekonstruován a úspěšně létal až do roku 1921.

Anonymní soutěž byla vypsána v březnu 2018 s uzávěrkou dne 27. dubna 2018. Vypsání ceny se účastnilo 16 výtvarníků, kteří předložili celkem 26 sádrových návrhů. Vyhodnocení uměleckých návrhů uskutečnila Komise pro posuzování návrhů na české peníze dne 9. května 2018. Odborným poradcem byl Ing. Jan Sýkora, kurátor Leteckého muzea Vojenského historického ústavu. V prvním kole bylo vyřazeno 10 návrhů. Ve druhém kole bylo oceněno devět návrhů základní odměnou. Tři návrhy získaly ve druhém kole zvýšenou odměnu za velmi kvalitní provedení. Do třetího kola postoupily čtyři návrhy. První cenu a doporučení k realizaci získal návrh akademického sochaře Zbyňka Fojtů za velmi kvalitní a detailní ztvárnění letounu a jeho schémat včetně bočního pohledu na motor NAG. Druhou cenu obdržel návrh Luboše Charváta za dokonalé navození atmosféry vzletu letadla z letištní plochy v pozadí

s hangárem. Třetí cenu komise udělila návrhu MgA. Josefa Šafaříka, Ph.D., za originální ztvárnění českého lva s vrtulí. Návrh Asamata Baltaeva, DiS., získal ve třetím kole mimořádnou odměnu. Bankovní rada České národní banky na svém jednání dne 31. května 2018 potvrdila rozhodnutí komise a schválila realizaci mince podle návrhu akademického sochaře Zbyňka Fojtů.

Jubilejní stříbrná mince 600. výročí první pražské defenestrace

Nominál: 200 Kč.

Autor: akademická sochařka Majka Wichnerová.

Datum emise: 24. 7. 2019.

Limitovaný náklad: 5 500 ks běžné kvality,
10 700 ks špičkové kvality.

Av.: dav lidí u kostela Panny Marie Sněžné v Praze.

Rv.: samotný akt defenestrace.

4. AR; 13 g; 31 mm.

Sbírka: Česká národní banka. Foto: archiv České národní banky.

V Čechách na konci 14. století narůstaly konflikty, ekonomické problémy a především poměry v církvi, vyvolávaly ostrou kritiku, kterou šířili reformní kazatelé ve městech i na venkově. Upálení mistra Jana Husa v roce 1415 a o necelý rok později mistra Jeronýma Pražského pobouřilo celé Čechy. Ve městech docházelo ke sporům o kostely mezi zastánci a odpůrci kalicha. Český král Václav IV. na nátlak svého bratra, římského a uherského krále Zikmunda, na počátku roku 1419 nařídil, aby se faráři, kteří byli vypuzeni ze svých kostelů, protože nechtěli podávat oltářní svátost podobojí, vrátili zpět a aby jejich nástupci tyto kostely opustili. To vyvolalo neklid a v neděli 30. července 1419 napětí vyvrcholilo. Bývalý premonstrátský mnich Jan Želivský, který nedlouho předtím musel v důsledku králova nařízení opustit kostel sv. Štěpána, pronesl v kostele P. Marie Sněžné kázání na téma „Střežte se falešných proroků“ a svými výroky navodil v početném shromáždění bojovou náladu. Po kázání se zástup vydal ke kostelu sv. Štěpána a uvedl Jana Želivského zpět do kostela. Novoměstští radní v čele s purkmistrem, znepokojeni touto situací, se dostavili na radnici, aby učinili opatření proti nepokojům. Následně se před radnicí objevil zástup lidí vedený Janem Želivským se svátostí upevněnou na dlouhé tyči. Jan Želivský vyzval konšely, aby propustili z vězení zajaté husity. Když konšelé odmítli, vrhl se zástup na stráž, husité vtrhli do radnice, pobili purkmistra, konšely a úředníky, kteří včas z radnice neutekli, a vyhodili je z oken (zahynulo 13 nebo 14 lidí).

Česká národní banka vypsala v červenci 2018 ceny za předložení uměleckého návrhu pamětní mince s uzávěrkou dne 21. září 2018. Vypsání ceny se účastnilo 12 výtvarníků, kteří předložili celkem 19 sádrových modelů. Vyhodnocení se uskutečnilo dne 2. října 2018. Odbornou poradkyní byla profesorka

PhDr. Marie Bláhová, CSc., z Filozofické fakulty Univerzity Karlovy. Komise hodnotila návrhy tradičním tříkolovým systémem. V prvním kole bylo vyřazeno šest návrhů a ve druhém kole bylo oceněno devět návrhů. Do třetího kola postoupily čtyři návrhy, které komise označila za tematicky i výtvarně nejzdařilejší. První cenu a doporučení k realizaci získal návrh Asamata Baltaeva, DiS., za výběr motivů na lící straně a za dokonalé zachycení postav v pohybu na straně rubové. Druhou cenu komise udělila návrhu akademické sochařky Majky Wichnerové za vystižení atmosféry vycházejícího davu z kostela Panny Marie Sněžné a samotného aktu defenestrace. Třetí cenu obdržel návrh akademického sochaře Zbyňka Fojtů za soulad obou stran a vystižení tématu husitství z Jenského kodexu. Návrh Mgr. Petra Horáka získal ve třetím kole mimořádnou odměnu. Bankovní rada České národní banky na svém jednání dne 15. listopadu 2018 nepotvrdila rozhodnutí komise a k realizaci vybrala návrh akademické sochařky Majky Wichnerové.

Jubilejní stříbrná mince **100. výročí zahájení vydávání československých platidel**

Nominál: 500 Kč.

Autor: Luboš Charvát.

Datum emise: 3. 7. 2019.

Limitovaný náklad: 5 500 ks běžné kvality,
10 900 ks špičkové kvality.

Av.: motiv části rubové strany první československé stokorunové stávkovy vzoru 1919.

Rv.: motiv části lící strany první československé stokorunové stávkovy vzoru 1919.

5. AR; 25 g; 40 mm.

Sbírka: Česká národní banka. Foto: archiv České národní banky.

Krátce po rozpadu Rakouska-Uherska začal být pocíťován nedostatek zákonného oběživa (mincí a bankovek Rakouskouherské banky). První československý ministr financí Alois Rašín se rozhodl urychlit zavedení vlastní československé měny a tak přistoupit k měnové odluce od rakousko-uherské měny. Revoluční národní shromáždění schválilo 25. února 1919 zákon č. 84/1919Sb. (tzv. zmocňovací zákon), jímž byl ministr financí zmocněn, aby nařízením provedl okolkování bankovek a soupis jmění za účelem uložení majetkové dávky. Následně byly uzavřeny hranice československého státu a zastaven veškerý pohyb zboží a osob. Jednotlivým sběrnám bankovek, které byly zřízeny státními komisariáty, byly distribuovány kolkky a ve dnech od 3. do 9. března 1919 byla provedena reforma okolkováním rakousko-uherských bankovek vyšších hodnot. Z důvodu velkého množství padělaných kolků se s přípravou tisku nových českoslo-

venských státovek velmi spěchalo. I když byla celá I. emise značně výtvarně a technicky nesourodá, měla přesto vysokou uměleckou hodnotu, zejména ty, které navrhl malíř Alfons Mucha. Jednalo se o státovky nominálních hodnot 10 Kč (rub), 20 Kč, 100 Kč a 500 Kč. Jako první byla dokončena a do oběhu vydána dne 7. července 1919 bankovka v hodnotě 100 Kč, kterou bylo zahájeno vydávání československých platidel znějící na korunu československou.

Anonymní soutěž byla vypsána v červenci 2018 s uzávěrkou dne 24. srpna 2018. Soutěže se zúčastnilo osm výtvarníků, kteří předložili celkem 15 sádrových modelů. Vyhodnocení uskutečnila Komise pro posuzování návrhů na české peníze dne 6. září 2018. Odbornými poradci byli bývalý ředitel sekce peněžní JUDr. Leopold Sarga a hlavní archivář ČNB PhDr. Jakub Kunert. V prvním kole bylo vyřazeno sedm návrhů a ve druhém kole byly oceněny tři návrhy základemní odměnou. Jeden návrh získal ve druhém kole zvýšenou odměnu. Do třetího kola postoupily čtyři návrhy, které komise označila za tematicky i výtvarně nejzdařilejší. Vzhledem k vypsání tématu mince autoři u všech oceněných návrhů použili částečný či celý motiv první československé státovkové, vydané 7. července 1919, jejímž autorem byl Alfons Mucha. První cenu a doporučení k realizaci získal návrh Luboše Charváta za dokonalé ztvárnění části lícní a rubové strany uvedené státovky. Komise ocenila zejména velmi výstižnou reliéfní transpozici Muchovy kresby ženského portrétu. Druhou cenu obdržel návrh akademického malíře Vladimíra Pavlici za zpracovanou lícní a rubovou stranu státovky, celá kompozice je vhodně doplněna giloší. Třetí cenu komise udělila návrhu akademického sochaře Zbyňka Fojtů za kvalitní ztvárnění originálního výtvarného návrhu státovky bez textu. Návrh Mgr. Marie Šeborové získal ve třetím kole mimořádnou odměnu. Bankovní rada České národní banky na svém jednání dne 20. září 2018 potvrdila rozhodnutí komise a schválila realizaci mince podle návrhu Luboše Charváta.

Jubilejní stříbrná mince se zlatou inlejí 100. výročí zavedení československé koruny

Nominál: 2 000 Kč.

Autor: Jiří Hanuš, DiS.

Datum emise: 10. 4. 2019.

Limitovaný náklad: 7 200 ks běžné kvality.

Av.: částečný portrét Aloise Rašína v podobě bankovkové rytiny.

Rv.: na zlaté inleji je ztvárněna rubová strana první československé korunové mince z roku 1922. Na stříbrném mezikruží je text „ČESKOSLOVENSKÁ KORUNA“ a letopočty „1919–2019“. Mezi zlatou inlejí a mezikružím je text „JSEM RAŽENA Z ČESKÉHO ZLATA“.

6. AR; 34,593 g; 40 mm.

Sbírka: Česká národní banka. Foto: archiv České národní banky.

Tato mince připomíná 100. výročí zavedení samotné československé koruny jako peněžní jednotky, která byla definována v dubnu 1919 i se zkratkou Kč. Česká národní banka vypsala v srpnu 2017 ceny za předložení uměleckého návrhu uvedené mince s uzávěrkou dne 15. prosince 2017. Vypsání ceny se zúčastnilo celkem 18 výtvarníků, kteří předložili 23 sádrových modelů. Komise pro posuzování návrhů na české peníze provedla vyhodnocení dne 4. ledna 2018. Odbornými poradci byli bývalý ředitel peněžní sekce ČNB JUDr. Leopold Surga, hlavní archivář ČNB PhDr. Jakub Kunert za oblast měnové historie a RNDr. Petr Morávek, znalec těžby drahých kovů v Československu. Jeden návrh nesplnil předepsané podmínky a z tohoto důvodu nebyl hodnocen. V prvním kole komise vyřadila čtyři návrhy, ve druhém kole získalo 10 návrhů základní odměnu a tři návrhy odměnu zvýšenou za originální provedení. Do třetího kola postoupily návrhy Daniela Antoniho, Jiřího Hanuše, DiS., akademického sochaře Zbyňka Fojtů, MgA. Jakuba Oravy a akademického malíře Vladimíra Pavlici. Podle názoru komise byly tyto návrhy výtvarně nejlépe zpracované a autoři zde nejmýstižněji zobrazili zadané téma. Komise zároveň konstatovala, že bez úprav nelze ani jeden z návrhů doporučit k realizaci. Rozhodla proto o vypsání užší soutěže pro tyto autory s uzávěrkou dne 2. března 2018. Předložené návrhy měly být buď upraveny podle připomínek komise, nebo autoři měli možnost předložit návrhy zcela nové. Všichni autoři, jejichž návrhy postoupily do užší soutěže, splnili stanovené podmínky. Při vyhodnocení užší soutěže dne 13. března 2018 komise označila jako nejzdařilejší návrh Jiřího Hanuše, DiS. Vyzdvihla především originální zpracování portrétu Aloise Rašína, který je proveden jako pohled na bankovkovou rytinu přes lupu rytce, čímž se vhodně spojuje tematika mincí a bankovek. Bankovní rada České národní banky na svém jednání dne 12. dubna 2018 potvrdila rozhodnutí komise a schválila realizaci mince podle návrhu Jiřího Hanuše, DiS.

Pamětní zlatá mince

Hrad Veveří

(z cyklu Hrady)

Nominál: 5 000 Kč.

Autor: Asamat Baltaev, DiS.

Datum emise: 28. 5. 2019.

Limitovaný náklad: 2 900 ks běžné kvality,
6 900 ks špičkové kvality.

Av.: přes průhled dveřní portálem je ztvárněno hradní nádvoří.

Rv.: hradní jádro z podhledu.

7. AV; 15,55 g; 28 mm.

Sběrka: Česká národní banka. Foto: archiv České národní banky.

Hrad Veveří se nachází na skalnatém ostrohu nad Brněnskou přehradou a patří mezi nejrozsáhlejší a nejstarší hradní areály v České republice. Podle pověsti byl založen kolem roku 1059 moravským knížetem Konrádem I. Brněnským. První písemná zmínka pochází až z roku 1213, kdy byl hradním správcem Štěpán, pravděpodobný předek pánů z Pernštejna. V druhé polovině 14. století hrad obýval Jan Jindřich, bratr císaře Karla IV., který hrad dále rozšiřoval a opevňoval. V průběhu husitských válek zde sídlila posádka vévody Albrechta Habsburského a hrad byl z tohoto důvodu obléhán, nikoli však dobyt. V průběhu dalších staletí hrad často měnil majitele. V 18. století hrad vlastnili Sinzendorfové, kteří ho nechali přestavět v barokním slohu do dnešní podoby. Roku 1881 hrad koupil finančník Mořic Hirsch-Gereuth, židovský filantrop a obchodník. Jelikož zde částečně pobýval, nechal hrad nákladně opravit. Během druhé světové války vznikl v okolí hradu výcvikový prostor pro potřeby Wehrmachtu a SS a v souvislosti s tím byl zabaven i hrad. V rámci osvobožovacích bojů před koncem války došlo k jeho poškození i ke ztrátám na mobiliáři. V současné době je ve správě Národního památkového ústavu, který provádí postupnou rekonstrukci. Od roku 2002 je opět přístupný veřejnosti.

Česká národní banka vypsalala v únoru 2018 ceny za předložení uměleckého návrhu pamětní mince s uzávěrkou dne 29. března 2018. Vypsání ceny se zúčastnilo celkem 13 výtvarníků, kteří předložili 22 sádrových modelů. Komise pro posuzování návrhů na české peníze provedla vyhodnocení dne 10. dubna 2018. Odborným poradcem byl Mgr. Martin Tomášek, Ph.D., z Národního památkového ústavu. V prvním kole komise vyřadila pět návrhů a ve druhém kole získalo pět návrhů základní odměnu. Šest návrhů se vyznačovalo velmi kvalitním provedením a z tohoto důvodu získaly ve druhém kole zvýšenou odměnu. Do třetího kola postoupilo šest návrhů, které byly z výtvarného hlediska nejlépe zpracované a jejichž autoři nejvýstižněji zobrazili zadané téma. První cenu a doporučení k realizaci získal návrh Asamata Baltaeva, DiS., za originální a nezvyklé ztvárnění hradního jádra z podhledu. Komise také ocenila zajímavý návrh lící strany, které dominuje průhled na hradní nádvoří přes dveřní portál, ve kterém jsou důmyslně zakomponována heraldická zvířata. Druhou cenu

komise udělila návrhu MgA. Josefa Oplištila za soulad obou stran v podobě trojúhelníkové kompozice heraldických figur na lící straně a leteckého pohledu na jádro hradu na rubové straně. Třetí cenu obdržel návrh Anety Juklíčkové, DiS., za velmi stylizovaný pohled na hrad Veveří a za zakomponování heraldických zvířat do hradního arkýře. Návrhy akademického sochaře Zbyňka Fojtů, Barbory Houfové a Luboše Charvátá získaly ve třetím kole mimořádnou odměnu. Bankovní rada České národní banky na svém jednání dne 24. května 2018 potvrdila rozhodnutí komise a schválila realizaci mince podle návrhu Asamata Baltaeva, DiS.

Pamětní zlatá mince

Hrad Švihov

(z cyklu Hrady)

Nominál: 5 000 Kč.

Autor: Luboš Charvát.

Datum emise: 1. 10. 2019.

Limitovaný náklad: 3 200 ks běžné kvality,
7 000 ks špičkové kvality.

Av.: interiér švihovské kaple nanebevzetí Panny Marie.

Rv.: průhled přes pozdně gotický portál na hradní nádvoří.

8. AV; 15,55 g; 28 mm.

Sbírka: Česká národní banka. Foto: archiv České národní banky.

Hrad Švihov postavil koncem 15. století královský sudí Půta Švihovský, jeden z nejvýznamnějších mužů rodu Rýzmbeků. Švihov byl postaven jako vodní hrad. Budovy v centrální dispozici tvořily jádro hradu s paláci, kaplí a schodišťovou věží. Chráněny byly pásem vnitřních hradeb se čtyřmi nárožními baštami a prvním vodním příkopem. Druhý pás hradeb, také s vodním příkopem, obkružoval jádro hradu a zesiloval tak možnosti obrany. Tato druhá stavební fáze byla dokončena až po Půtově smrti. Oba vodní příkopy byly napájeny vodou z řeky Úhlavy. Po Půtově smrti zdědili hrad jeho synové Václav s Jindřichem, kteří Švihov prodali roku 1548 Heraltu Kavkovi z Říčan a ze Štěkně. Zásadní je pro hrad první polovina 17. století, kdy ztrácí své původní funkce. Během třicetileté války dvakrát odolal útokům švédských vojsk, ale po válce byl vydán císařův rozkaz k jeho srovnání se zemí. Švihov tedy přišel o velkou část vnějšího opevnění a o oba vodní příkopy. Černínové však hrad, či jeho zbytek, nadále využívali už jen k hospodářským účelům. V roce 1926 byl již v úředních spisech označován jako „zřícenina“. V roce 1947 převzala správu nad hradem právě vzniklá Národní kulturní komise, která zahájila rozsáhlou průzkumovou a rekonstrukční činnost, jejíž nejnáročnější část se odehrála již v 50.–60. letech 20. století. Na obnově se tehdy velkou měrou podílel Ing. arch. Břetislav Štorm. Dnes je hrad ve správě Národního památkového ústavu.

Anonymní soutěž byla vypsaná v září 2018 s uzávěrkou dne 19. října 2018. Vypsání ceny se zúčastnilo celkem 13 výtvarníků, kteří předložili cel-

kem 24 sádrových modelů. Komise pro posuzování návrhů na české peníze provedla vyhodnocení dne 30. října 2018. Odborným poradcem byl Mgr. Martin Tomášek, Ph.D., z Národního památkového ústavu. V prvním kole komise vyřadila 10 návrhů a ve druhém kole bylo oceněno osm návrhů základní odměnou. Dva návrhy se vyznačovaly kvalitním provedením a z tohoto důvodu získaly ve druhém kole zvýšenou odměnu. Do třetího kola postoupily čtyři návrhy. První cenu a doporučení k realizaci získal návrh Luboše Charváta za originální ztvárnění oltáře v kapli nanebevzetí Panny Marie na lící straně návrhu. Rubové straně dominuje kompozičně netradiční průhled na hradní nádvoří. Druhou cenu komise udělila návrhu Asamata Baltaeva, DiS., za zajímavý pohled na hradní kapli s oltářem a za původní model hradu ze začátku 16. století na rubové straně. Třetí cenu obdržel návrh Luboše Charváta za zobrazení hradu a jeho odraz ve vodní hladině a také za zdařilou stylizaci náhrobku zakladatele hradu Půty Švihovského na lící straně. Návrh MgA. Josefa Oplištila získal ve třetím kole mimořádnou odměnu. Bankovní rada České národní banky na svém jednání dne 22. listopadu 2018 potvrdila rozhodnutí komise a schválila realizaci mince podle návrhu Luboše Charváta.

Jubilejní zlatá mince

100. výročí zavedení československé měny

Nominál: 10 000 Kč.

Autor: MgA. Josef Oplištil.

Datum emise: 5. 3. 2019.

Vydáno: 3 200 ks běžné kvality,
6 900 ks špičkové kvality.

Av.: perforovaný arch kolků 1 K s vytrženým prostředním kolkem.

Rv.: kolek v hodnotě 1 K, který je vytržen z archu zobrazeného na lící straně a symbolicky položen na uherské straně bankovky Rakousko-uherské banky 100 K vzor 1912.

9. AV; 31,107 g; 34 mm.

Sbírka: Česká národní banka. Foto: archiv České národní banky.

Mince připomíná samotné 100. výročí zavedení československé měny, které představuje období od února do března 1919, kdy byl v únoru přijat tzv. zmocňovací zákon a na jeho základě bylo v březnu provedeno okolkování bankovek Rakousko-uherské banky a měnová odlučka, po níž začala být československá měna samostatně obchodována na devizových trzích.

Česká národní banka vypsala v srpnu 2017 ceny za předložení uměleckého návrhu pamětní mince s uzávěrkou dne 12. ledna 2018. Vypsání ceny se účastnilo 12 výtvarníků, kteří předložili celkem 18 sádrových návrhů. Vyhodnocení uměleckých návrhů uskutečnila Komise pro posuzování návrhů na české peníze dne 23. ledna 2018. Odbornými poradci byli bývalý ředitel peněžní sekce JUDr. Leopold Surga a hlavní archivář ČNB PhDr. Jakub Kunert. V prvním kole komise vyřadila pět návrhů a ve druhém kole bylo oceněno osm návrhů

základní odměnou. Jeden návrh získal ve druhém kole zvýšenou odměnu za velmi kvalitní provedení. Do třetího kola postoupily čtyři návrhy. První cenu a doporučení k realizaci získal návrh MgA. Josefa Oplištila za nápadité ztvárnění okamžiku vzniku československé měny kolkováním bankovek a za krásný soulad obou stran. Rubové straně návrhu dominuje kolek v hodnotě 1 K, který je vytržen z archu zobrazeného na lící straně. Druhou cenu obdržel návrh Martina Pospíšila za kompoziční řešení heraldických figur a ztvárnění kolku 20 h. Třetí cenu komise udělila Jiřímu Hanušovi, DiS., za zajímavé naznačení procesu výměny rakousko-uherských bankovek 50 K za okolkované československé státovky. Návrh akademického malíře Vladimíra Pavlici získal ve třetím kole mimořádnou odměnu. Bankovní rada České národní banky na svém jednání dne 1. března 2018 potvrdila rozhodnutí komise a schválila realizaci mince podle návrhu MgA. Josefa Oplištila.

Jubilejní zlatá mince **100 let česko-slovenské koruny**

Nominál: 100 000 000 Kč.

Autor: akademický sochař Vladimír Oppl.

Datum emise: 31. 1. 2019.

Vydáno: 1 ks běžné kvality (exponát).

Av.: logo České národní banky „ČNB“, které částečně překrývá zobrazení kolku hodnoty 1 K z roku 1919. Pod spodní částí loga je vyobrazen motiv z rubové strany československé padesátihaléřové mince z roku 1921, dva svazky klasů ovinuté stužkou.

Rv.: stylizovaný monumentální český heraldický lev se srdečním štítem se znakem Slovenska. Pod lvem se nachází motiv rubové strany československé korunové mince z roku 1922.

10. AV; 130 kg; 535 mm.

Sběrka: Česká národní banka. Foto: archiv České národní banky.

Mince připomíná existenci koruny jako peněžní jednotky našeho státu, která trvá, i přes všechny politické a měnové peripetie, již sto let. Záměrně je proto v názvu použit spojovník ve slovu česko-slovenské, neboť vyjadřuje historickou skutečnost oddělení české a slovenské koruny a jejich samostatný vývoj v letech 1939–1945 a znovu po roce 1993.

Česká národní banka vypsala v srpnu 2017 ceny za předložení uměleckého návrhu zlaté 100 000 000 Kč mince s uzávěrkou dne 16. listopadu 2017. Vypsání ceny se účastnilo 14 výtvarníků, kteří předložili celkem 12 sádrových návrhů (dva návrhy byly předloženy ve spoluautorství). Vyhodnocení uměleckých návrhů uskutečnila Komise pro posuzování návrhů na české peníze dne 28. listopadu 2017. Odbornými poradci byli bývalý ředitel peněžní sekce Státní banky československé a České národní banky a jeden z tvůrců české měny

JUDr. Leopold Surga, hlavní archivář ČNB PhDr. Jakub Kunert a expert sekce měnové PhDr. Jan Filáček, Ph.D. Předložené návrhy hodnotila komise v rámci tří soutěžních kol. V prvním kole komise nevyřadila žádný návrh, neboť všechny modely měly profesionální úroveň a neobsahovaly závažné výtvarné či technické nedostatky a věcné chyby ve ztvárnění tématu. Ve druhém kole získalo šest návrhů základní odměnu a tři návrhy zvýšenou odměnu. Do třetího kola postoupily tři návrhy, které podle názoru komise a odborných poradců byly na nejvyšší výtvarné úrovni nebo nejlépe zachytily zadané téma. První cenu a doporučení k realizaci získal návrh akademického sochaře Vladimíra Oppla za vynikající sochařské ztvárnění obou stran. Autor na lící straně zdůraznil zrod československé měny kolkem z roku 1919 a současnost je zde prezentována logem ČNB. Dominantou rubové strany návrhu je monumentální český lev a motiv nejznámější československé mince z roku 1922. Druhou cenu obdržel návrh Mgr. Marie Šeborové za kompoziční řešení zemských znaků Republiky československé na lici a rozvržení dějin do šesti období, charakterizovaných vždy dobovým emblémem (logem) centrální banky a typickou mincí dané doby. Třetí cenu obdržel návrh MgA. Jakuba Oravy za monumentální sochařské ztvárnění tématu a výrazný motiv královské koruny ze současné korunové mince. Bankovní rada České národní banky na svém jednání dne 14. prosince 2017 potvrdila rozhodnutí komise a schválila realizaci mince podle návrhu akademického sochaře Vladimíra Oppla.

Jubilejní bankovka

100. výročí budování československé měny s portrétem Aloise Rašína

Nominál: 100 Kč.

Autor: akademická malířka Eva Hašková.

Datum emise: 31. 1. 2019.

Vydáno: 20 000 ks.

Av.: portrét prvního československého ministra financí Aloise Rašína. Vpravo od portrétu je vyobrazena budova ústředí České národní banky v Praze se sousoším Světloňose se lvem. V dolní části budovy je opticky proměnlivou barvou vytištěna kruhová plocha s monogramem Republiky československé „RČS“ a lipovými lístky.

Rv.: uprostřed tiskového obrazce je vytištěna alegorická hlava Republiky s náznakem frygické čapky z průčelí budovy Státní tiskárny cenin v Praze. Vlevo od portrétu se nachází průčelí tzv. Schebkova paláce v Praze.

11. AV; šířka 84 mm; délka 194 mm.

Sbírka: Česká národní banka. Foto: archiv České národní banky.

Česká národní banka vypsalala v říjnu 2017 ceny za předložení uměleckého návrhu bankovky 100 Kč vzor 2019 s uzávěrkou dne 19. ledna 2018. Vypsání ceny se účastnilo 15 výtvarníků, kteří předložili celkem 17 grafických návrhů. Vyhodnocení uměleckých návrhů uskutečnila Komise pro posuzování návrhů na české peníze dne 30. ledna 2018. Odbornými poradci byli za ideovou náplň

bankovky bývalý ředitel peněžní sekce JUDr. Leopold Sarga a hlavní archivář ČNB PhDr. Jakub Kunert, za technickou realizaci zástupci Státní tiskárny cenin Ing. Zdeněk Novotný, vedoucí přípravy tiskových desek a figurální rytec Martin Srb a jako nezávislý grafik bývalý vedoucí litograf Státní tiskárny cenin Lubomír Hogenauer. Komise hodnotila návrhy tradičním tříkolovým systémem. V prvním kole bylo vyřazeno devět návrhů a ve druhém kole získaly čtyři návrhy základní odměnu a jeden návrh zvýšenou odměnu za velmi kvalitní provedení. Do třetího kola postoupily tři návrhy, které podle názoru komise a odborných poradců byly na nejvyšší výtvarné úrovni, nejlépe zachytily zadané téma a byly nejvhodnější pro realizaci z hlediska grafických a ryteckých prací. První cenu a doporučení k realizaci získal návrh akademické malířky Evy Haškové za vynikající výtvarnou úroveň, zvládnutí specifík bankovkové grafiky, výstižný portrét a krásný soulad obou stran. Druhou cenu obdržel návrh MgA. Pavla Hrubého za moderní a netradiční pojetí vzhledu bankovky. Třetí cenu udělila komise návrhu akademického malíře Zdeňka Netopila za kompoziční řešení a nápaditý ornament na líci. Bankovní rada České národní banky na svém jednání dne 1. března 2018 potvrdila rozhodnutí komise a schválila realizaci bankovky podle návrhu akademické malířky Evy Haškové.

